

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРАЇНОЗНАВСТВО НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)»
за спеціальністю A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізації A4.021 Англійська мова та зарубіжна література
галузі знань A «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Країнознавство німецькомовних країн
Викладач(і)	Монолатій Т.П.
Контактний телефон викладача	(0342)59-61-41
Е-mail викладача	tetiana.monolatii@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з сучасною дійсністю німецькомовних країн в усіх її аспектах через мову, сприяти оволодінню системою ідей та поглядів, які притаманні носіям мови, розвинути лінгвістичну, комунікативну та країнознавчу компетенції і має науково-пізнавальну спрямованість. Основними організаційними формами навчання є лекційні та семінарські заняття. Лекції формують систему основних фонових знань, що стосуються історії, географії, державного та політичного устрою, системи освіти, народного господарства, зовнішньої та внутрішньої політики німецькомовних держав, звичаїв та традицій їх народів тощо. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів систему поглядів про основні сфери життя країн, мову яких вони вивчають. Курс вивчається у 8-му семестрі і завершується теоретичним модулем (залік). Лекційна тематика базується на принципових положеннях історії, соціології та культурології і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі доповідей і презентацій студентів. Здобуті знання сприятимуть не лише формуванню граматичної, лексичної, комунікативної і соціокультурної компетентностей майбутніх фахівців-педагогів, їх всебічній країнознавчій підготовці, а й необхідних сучасному вчителю методичних умінь і навичок.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти соціокультурної та країнознавчої компетенції у процесі вивчення історичних, культурних, політичних аспектів, сучасного стану розвитку таких країн, як насамперед Німеччини, Австрії та Швейцарії. Основними цілями вивчення дисципліни є: забезпечення здобувачів освіти знаннями про основні віхи в історії цих держав, про їх географію, державний устрій, економіку, систему освіти, звичаї та традиції, про їх сучасне суспільно-політичне та культурне життя. Вивчення курсу передбачає також підвищення рівня їх загальноосвітнього кругозору, подальшу активізацію мовленнєвих навичок і комунікативних вмінь з німецької мови, а також підготовку здобувачів освіти до подальшої професійної освітньої діяльності.	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК3. Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК4. Культурна компетентність:

Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

Фахові компетентності:

ФК1. Мовно-комунікативна компетентність:

Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності.

ФК3. Предметно-методична компетентність:

Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатність здійснювати інтегроване навчання учнів; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; здатність розвивати в учнів критичне мислення; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК12. Організаційна компетентність:

Здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; зокрема різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК15. Здатність до навчання впродовж життя:

Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, керівництва тощо).

Результати навчання:

ПРН1. Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.

ПРН3. Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, мову та культуру.

ПРН4. Мати навички управління складною професійною діяльністю або проєктами; проявляти ініціативу, генерувати нові ідеї для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у професійній діяльності в галузі обраної освітньої спеціальності/спеціалізації та нести відповідальність за вироблення та прийняття ефективних рішень у непередбачуваних робочих/навчальних контекстах.

ПРН5. Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН10. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

ПРН13. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН17. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

ПРН21. Розуміти основні проблеми освітнього процесу, застосовувати інноваційні підходи, доцільні наукові методи пізнання та навчальні технології для їх розв'язання та запобігання; інтегрувати інновації у власну педагогічну практику вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури, адаптувати їх до умов освітнього процесу з урахуванням особливостей закладу освіти та індивідуальних потреб учнів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	4	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	заняття	сам.роб.
<u>Тема 1.</u> Країнознавство як навчальна дисципліна. Мета і завдання курсу. Федеративна Республіка Німеччина. 1.1. Географічне положення країни, її кордони, площа, рельєфні зони, основні ріки, озера, острови, корисні копалини тощо. 1.2. Адміністративний поділ країни. 1.3. Загальна характеристика федеральних земель, їх столиці.	2	2	5
<u>Тема 2.</u> Населення Німеччини. 2.1. Загальна характеристика населення, його густота, структура, соціальна стратифікація. 2.2. Характеристика національних меншин у Німеччині, їх проблеми, питання іміграції. 2.3. Українська діаспора в Німеччині.	2		5

<u>Тема 3. Державний устрій Німеччини.</u> 3.1. Структура державного устрою (федеральний президент, федеральний канцлер, федеральний уряд, німецький парламент (бундестаг, бундесрат), їх характеристика. 3.2. Державний устрій на рівні федеральних земель. 3.3. Політичні партії в країні та їх роль у суспільно-політичному житті країни. 3.4. Німеччина і Європейський Союз.	4	2	5
<u>Тема 4. Система освіти в Німеччині.</u> 4.1. Загальна характеристика структури системи освіти в Німеччині. 4.2. Характеристика особливостей дошкільного виховання, початкової освіти, середньої освіти з її основними складовими типами. 4.3. Вища освіта в Німеччині. Загальна характеристика вищих навчальних закладів країни, система вступу до них, особливості навчання.	2	2	5
<u>Тема 5. Народне господарство Німеччини.</u> 5.1. Загальна характеристика промисловості, її основних галузей. 5.2. Сільське господарство країни, основні види сільськогосподарського виробництва. 5.3. Соціальна політика в Німеччині.	2		5
<u>Тема 6. Основні міста Німеччини.</u> 6.1. Загальний екскурс по найбільших містах країни. 6.2. Міста мільйонники, їх роль в житті країни. 6.3. Міста-столиці федеральних земель, характеристика їх історико-культурних пам'яток.	2		5
<u>Тема 7. Звичай та традиції німецького народу.</u> 7.1. Загальна характеристика звичаїв та традиції німецького народу, їх календарний характер. 7.2. Найбільш важливі світські та релігійні свята у Німеччині. 7.3. Характеристика карнавалів, фашінгу, октоберфесту тощо в країні, особливості їх проведення в різних регіонах країни.	2		5
<u>Тема 8. Австрійська республіка.</u> 8.1. Основні історичні віхи розвитку країни. 8.2. Її географія, адміністративний поділ, загальна характеристика її федеральних земель, їх столиці. 8.3. Населення країни, його структура, національні меншини. 8.4. Характеристика державного устрою Австрії. 8.5. Народне господарство країни.	2	2	10
<u>Тема 9. Швейцарія.</u> 9.1. Основні історичні віхи в розвитку країни. 9.2. Географія країни, адміністративний поділ. 9.3. Населення країни, особливості його структури та формування. 9.4. Особливості державного устрою країни. Швейцарія як конфедерація. 9.5. Особливості промисловості та сільського господарства.	2	2	10

Тема 10. Люксембург, Ліхтенштейн як німецькомовні держави.			5
Разом:	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання навчальної дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання). Загальна максимальна сума балів, яка виставляється студенту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів, отриманих ним за виконання завдань під час практичних занять (50 балів), за індивідуальну роботу (10 балів), а також за підсумкове тестування (40 балів).		
Вимоги до письмових робіт	Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 40 завдань формату «множинний вибір», що стосуються основного матеріалу вивченого курсу. Максимальна кількість балів за виконання завдань становить 40 балів.		
Практичні заняття	Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Оцінювання практичних занять (макс. 50 балів): передбачено 10 балів за одне практичне заняття, яке		

	оцінюється за шкалою (див. вище) помноженою на коефіцієнт 2. Індивідуальна робота передбачає підготовку реферату з презентацією за темами лекцій 1-10. Критерії оцінювання індивідуальної роботи (макс. 10 балів): -виконання завдання (обидві частини завдання виконані згідно вимог і вчасно) – 5 балів; -демонстрація практичних умінь: збирати необхідну інформацію з різних джерел, впорядковувати, аналізувати, інтерпретувати і презентувати її – 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Діє система накопичення балів. При допуску до підсумкового контролю (заліку) обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичних занять, недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання пропущених занять. Максимальна кількість балів за залік – 100.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік. Залік з навчальної дисципліни виставляється викладачем за результатами поточного контролю та підсумкового письмового тестування.

7. Політика навчальної дисципліни

Основними принципами проведення лекційних та практичних занять з курсу «Країнознавство» є, з одного боку, взаємна толерантність, доброзичливість і партнерська співпраця між учасниками освітнього процесу «викладач - студент», а з іншого - обов'язковість ними певних вимог, що стосуються дотримання правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, сумлінного та вчасного виконання своїх обов'язків, неухильного дотримання графіку навчального процесу, навчального плану, програми, а також норм академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагиату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: [https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/)

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнання без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час

обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано

«Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultatuv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Євгененко Д.А., Кучинський Б.В., Білоус О.М., Воронкова Н.Р. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова Книга, 2008. 416 с.
2. Кудіна О. Країни, де говорять німецькою мовою : навчальний посібник з лінгвокраїнознавства. Вінниця : НОВА КНИГА, 2002. 344 с.
3. Лозенко І. Країнознавство. Німецькомовні країни. Вінниця : НОВА КНИГА, 2013. 208 с.
4. Лопушанський Я.М., Радченко О.А. Країнознавство (Німеччина, Австрія): Навч. посібник : Дрогобич: Посвіт, 2015. 144 с.
5. Масляк П. О. Країнознавство : Підручник : 2-ге вид., випр. К : Знання, 2008. 298 с.
6. Bayerlein O. Landeskunde aktiv: Praktische Orientierungen für Deutschland, Österreich und die Schweiz : Kursbuch. Hueber, Verlag GmbH & Co. KG, 2014. 128 S.
7. Luscher R. Landeskunde Deutschland : von der Wende bis heute: Daten, Texte, Aufgaben für Deutsch als Fremdsprache. München : Verlag für Deutsch, 2016. 176 S.
8. Specht F. Zwischendurch mal : Landeskunde. Deutsch als Fremdsprache. München : Hueber Verlag, 2012. 100 S.

Інтернет-ресурси:

1. Tatsachen über Deutschland. Доступно з: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/de>
2. deutschland.de. Dein Link zu Deutschland. Доступно з: <https://www.deutschland.de/de>

3. Österreich. Доступно з: <https://www.oesterreich.com/de/staat/zahlen-und-fakten>
4. Fakten über die Schweiz. Доступно з: <https://www.myswitzerland.com/de>
5. Deutsch perfekt. Доступно з: <https://www.deutsch-perfekt.com/deutsch-perfekt-magazin>
6. Deutsche Welle. Доступно з: <https://www.dw.com/de>

Викладач: Монолатій Т.П., к.ф.н., доцент, доцент кафедри німецької філології